

การออกแบบเครื่องประดับไม้สักจากอัตลักษณ์ตำบลสูงเม่น ผานแนวคิดตีคอนสตรัคชัน

TEAK WOOD JEWELRY DESIGN: AN INTEGRATION OF DECONSTRUCTION THEORY AND SUNG MEN SUB-DISTRICT IDENTITY

พสุ เรืองปัญญาโรจน์*

Pasu ROUNGPANYAROJ¹*

¹มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เลขที่ 114 แขวงคลองเตยเหนือ เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110 ประเทศไทย

¹Srinakhatrinwrot University, No. 114 Soi Sukhumvit 23, Klong Toei Nuea, Watthana, Bangkok 10110 Thailand

*Corresponding author E-mail: pasur@g.swu.ac.th

(Received: 18 Jul, 2025; Revised: 24 Nov, 2025; Accepted: 8 Dec, 2025)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาอัตลักษณ์ของตำบลสูงเม่นและแนวคิดตีคอนสตรัคชันเพื่อใช้ในการออกแบบเครื่องประดับไม้สัก และ 2. สร้างผลิตภัณฑ์เครื่องประดับไม้สักจากอัตลักษณ์ตำบลสูงเม่นที่ผสมผสานแนวคิดตีคอนสตรัคชัน ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ที่มีสัญชาติไทยที่อาศัยอยู่ในตำบลสูงเม่น จังหวัดแพร่ คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้มีสัญชาติไทยที่อาศัยอยู่ในตำบลสูงเม่น จังหวัดแพร่ ที่มีความรู้ความคุ้นเคยกับสถานที่และแหล่งท่องเที่ยวในตำบลสูงเม่น จำนวน 30 คน ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก

ผลการวิจัยแบ่งได้เป็น 2 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านการศึกษาอัตลักษณ์ของตำบลสูงเม่นและแนวคิดตีคอนสตรัคชันเพื่อใช้ในการออกแบบเครื่องประดับไม้สัก และ 2. ด้านการสร้างผลิตภัณฑ์เครื่องประดับไม้สักจากอัตลักษณ์ตำบลสูงเม่นที่ผสมผสานแนวคิดตีคอนสตรัคชัน ในด้านการศึกษาอัตลักษณ์ตำบลสูงเม่น อัตลักษณ์ที่เด่นชัดของตำบลสูงเม่น คือ วัฒนธรม โดยแบ่งอัตลักษณ์จากวัฒนธรมได้เป็น 3 ส่วน ได้แก่ อัตลักษณ์โครงสร้างสถาปัตยกรรม อัตลักษณ์ของเม่น และอัตลักษณ์ของคัมภีร์โบราณ ในด้านการศึกษาแนวคิดตีคอนสตรัคชันพบว่า แนวคิดตีคอนสตรัคชันประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ การแยกองค์ประกอบ การวิเคราะห์จัดเรียงโครงสร้าง และการประกอบโครงสร้าง ซึ่งผู้วิจัยนำผลการศึกษาด้านอัตลักษณ์ตำบลสูงเม่นและแนวคิดตีคอนสตรัคชัน ได้แก่ การถอดแยกโครงสร้าง การวิเคราะห์จัดเรียงโครงสร้าง และการประกอบโครงสร้าง มาใช้ในการออกแบบเครื่องประดับ ได้ผลด้านการออกแบบและผลิตเครื่องประดับไม้สัก ใช้องค์ประกอบการออกแบบจากเม่น โครงสร้างทางสถาปัตยกรรม คัมภีร์โบราณ ผสานแนวคิดตีคอนสตรัคชัน ออกแบบเป็นเครื่องประดับไม้สัก จำนวน 25 แบบ ประกอบไปด้วย 1. เม่นแห่งศรัทธา 2. วงล้อแห่งเม่น 3. ลวดลายจากพระอุโบสถ 4. หนามเม่นจากคัมภีร์ 5. เกล็ดเม่นกับลายพระอุโบสถ 6. แกนแท้ของโครงสร้าง 7. ลายโบราณ 8. ลิงแห่งการแปรเปลี่ยน 9. สถาปัตยกรรมจากคัมภีร์ 10. ช้างศักดิ์สิทธิ์ 11. เม่นจากพระอุโบสถ 12. คัมภีร์เม่น 13. ลายขนเม่น 14. ลวดลายพระธาตุ 15. เม่นแห่งความรู้ 16. โครงสร้างของหงส์ 17. โครงสร้างของครุฑ 18. ศึกษาคัมภีร์ 19. พระธาตุเม่น 20. มังกรผู้ปกป้องรักษา 21. เม่นและลายโบราณ 22. จี้เม่น 23. การหมุนเวียนของเม่น 24. เม่นแห่งปัญญา 25. เม่นจากท้องฟ้า

คำสำคัญ: อัตลักษณ์, ตำบลสูงเม่น, เครื่องประดับไม้สัก, การออกแบบ, ตีคอนสตรัคชัน

ABSTRACT

This research aimed to: 1. study the identity of Sung Men Sub–district and the concept of deconstruction for application in designing teak wood jewelry; and 2. create teak wood jewelry products that reflected the identity of Sung Men Sub–district combined with the concept of deconstruction. The target population consisted of Thai nationals residing in Sung Men Sub–district, Phrae Province. A purposive sampling method was employed, selecting 30 participants who were Thai nationals living in Sung Men Sub–district with knowledge of and familiarity with local sites and tourist attractions. This qualitative research gathered data through in–depth interviews.

The research findings showed that, regarding the identity of Sung Men Sub–district, the most prominent feature was Wat Sung Men, which could be categorized into three identity components: architectural structure, the hedgehog (symbolic animal), and palm–leaf manuscripts. The study of the deconstruction concept revealed three main components: decomposition, structural analysis and rearrangement, and reconstruction. The researcher applied the findings from the identity of Sung Men and the deconstruction concept in designing teak wood jewelry, resulting in the creation of 25 teak wood jewelry designs. The designs incorporated elements inspired by the hedgehog, architectural structures, and palm–leaf manuscripts, combined with the principles of deconstruction, which included: 1. Hedgehog of Faith, 2. Wheel of the Hedgehog, 3. Patterns from the Ubosot (Ordination Hall), 4. Hedgehog Quills from the Scripture/Text, 5. Hedgehog Scales and Ubosot Patterns, 6. Essence of the Structure, 7. Lanna Script/Pattern (Palm–Leaf Manuscript Pattern), 8. Lion of Transformation, 9. Architecture from the Scripture/Text, 10. Sacred Elephant, 11. Hedgehog from the Ubosot (Ordination Hall), 12. Hedgehog Scripture/Text, 13. Hedgehog Fur/Hair Pattern, 14. Phra That (Relic/Stupa) Patterns, 15. Hedgehog of Knowledge, 16) Structure of the Hongsa (Mythical Swan), 17. Structure of the Garuda, 18. Studying the Scripture/Text, 19. Hedgehog Relic/Stupa (Phra That Hedgehog), 20. Guardian Dragon, 21. Hedgehog and Lanna Script/Pattern, 22. Hedgehog Pendant/Charm, 23. Cycle/Circulation of the Hedgehog, 24. Hedgehog of Wisdom, and 25. Hedgehog from the Sky.

KEYWORDS: Identity, Sung Men Sub–district, Teak Wood Jewelry, Designing, Deconstruction

บทนำ

ในปัจจุบัน การพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่สะท้อนถึงอัตลักษณ์ของแต่ละท้องถิ่นได้รับความสนใจเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทั้งในระดับชาติและนานาชาติ โดยเฉพาะในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ซึ่งเป็นพื้นที่ที่เปี่ยมไปด้วยความหลากหลายทางวัฒนธรรมและทรัพยากรพื้นถิ่น องค์ประกอบเหล่านี้สามารถนำมาต่อยอดเป็นผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว (Chumkate, 2017) ประเทศไทยเป็นหนึ่งในประเทศที่มีมรดกทางศิลปวัฒนธรรมอันล้ำค่า โดยเฉพาะภาคเหนือที่เป็นแหล่งรวมของงานศิลปกรรมพื้นบ้านและหัตถกรรมที่ประณีตทั้งงานทอผ้า งานแกะสลักไม้ การขึ้นรูปเครื่องเงิน และการออกแบบลวดลายที่แฝงความเชื่อและวิถีชีวิตของคนในชุมชน ซึ่งล้วนเป็นองค์ความรู้ที่ส่งต่อจากรุ่นสู่รุ่นและสะท้อนตัวตนของท้องถิ่นได้อย่างชัดเจน (Saokhong et al., 2022) ทุนทางวัฒนธรรมในลักษณะนี้สามารถนำมาพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ร่วมสมัยเพื่อเพิ่มคุณค่าทางเศรษฐกิจและส่งเสริมความภาคภูมิใจในท้องถิ่น (Hanphakdeeniym & Panyarien, 2019)

ทิศทางนโยบายภาครัฐได้มุ่งเน้นการพัฒนา Soft Power โดยอาศัยศิลปวัฒนธรรมเป็นเครื่องมือในการยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันและสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ระดับชุมชนไปพร้อมกัน (Ministry of Culture, 2023) อย่างไรก็ตาม กระบวนการผลิตในหลายพื้นที่ยังคงยึดติดกับความเป็นดั้งเดิมขาดการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและแนวคิดสมัยใหม่ (Effnity Co. Ltd., 2019) รวมถึงรูปแบบการออกแบบที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภคในปัจจุบัน ทำให้ผลิตภัณฑ์บางประเภทยังไม่สามารถแข่งขันในตลาดได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Lohatepanont, 2021)

วัดสูงเม่นในอำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่ ถือเป็นแหล่งวัฒนธรรมที่สำคัญ อุดมไปด้วยศิลปกรรมและประวัติศาสตร์เชิงรูปธรรม วัดประกอบด้วยองค์พระพุทธรูปไม้ล้ำค่า ลวดลายแกะสลักไม้ที่วิจิตรบรรจง และคัมภีร์โบราณที่สะท้อนความเชื่อและวิถีชีวิตของชุมชน (Effnity Co. Ltd., 2019) อัตลักษณ์และองค์ประกอบเหล่านี้จึงถือเป็นต้นแบบและแรงบันดาลใจสำคัญสำหรับการออกแบบผลิตภัณฑ์ร่วมสมัยที่ยังคงรักษาคุณค่า

ทางวัฒนธรรมของภูมิภาคให้คงอยู่สืบไป

ผลงานวิจัยและงานออกแบบหลายชิ้นได้ให้ความสำคัญกับการนำแนวคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรมมาเชื่อมโยงกับงานฝีมือและวัฒนธรรมท้องถิ่น เช่น ศุภชัย แก้ววงค์ที่ประยุกต์เทคนิคภูมิปัญญางานหัตถกรรมจากภาคใต้มาพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ที่สร้างสรรค์และตอบโจทย์ตลาดสากล โดยยังรักษาอัตลักษณ์ท้องถิ่นไว้ได้ (The Cloud, 2017) ในขณะที่ กิตติพงษ์ เกียรติวิภาค (Keatvipak, 2019) ทำงานวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมกับชุมชนหัตถกรรมในภาคเหนือของไทยได้นำภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่นมาผสมผสานกับนวัตกรรมการออกแบบเพื่อเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงต้องการนำทุนวัฒนธรรมภูมิปัญญา การผลิตสินค้าไม้สักตำบลสูงเม่น จังหวัดแพร่ มาออกแบบโดยใช้แนวคิดดีคอนสตรัคชัน (Deconstruction) ได้แก่ การถอดแยกโครงสร้าง การวิเคราะห์จัดเรียงโครงสร้าง และการประกอบโครงสร้าง ในการออกแบบเป็นเครื่องประดับไม้สักจำนวน 25 แบบ เพื่อนำเสนอโครงสร้างและรูปแบบที่แปลกใหม่ร่วมสมัย แต่ยังคงรักษาอัตลักษณ์และรากฐานทางวัฒนธรรมของตำบลสูงเม่นไว้ได้อย่างสมดุล ทั้งยังส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและเสริมสร้างเศรษฐกิจฐานรากอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาอัตลักษณ์ของตำบลสูงเม่นและแนวคิดดีคอนสตรัคชันเพื่อใช้ในการออกแบบเครื่องประดับไม้สัก
2. เพื่อสร้างผลิตภัณฑ์เครื่องประดับไม้สักจากอัตลักษณ์ตำบลสูงเม่นที่ผสมผสานแนวคิดดีคอนสตรัคชัน

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดดีคอนสตรัคชันและอัตลักษณ์ของตำบลสูงเม่น รวมทั้งลงพื้นที่และสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับอัตลักษณ์ของตำบลสูงเม่น เพื่อนำไปออกแบบเครื่องประดับไม้สักจากอัตลักษณ์ตำบลสูงเม่นผสมผสานแนวคิดดีคอนสตรัคชัน

ศึกษาแนวคิดอัตลักษณ์ ประเภทของอัตลักษณ์ (Goffman, 1963) และการพัฒนาอัตลักษณ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา (Naipinit et al, 2012) และศึกษาแนวคิดดิคอนสตรัคชันในด้านการออกแบบ (Nasr, 2018; Wigley & Johnson, 1988; Zborowska, 2015)	
หมวดหมู่ (Conceptual Category)	องค์ประกอบหลัก (Core Components)
1. อัตลักษณ์ท้องถิ่นและสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมของตำบลสูงเม่น	1.1 อัตลักษณ์โครงสร้างสถาปัตยกรรม (วัดสูงเม่น) 1.2 อัตลักษณ์สัญลักษณ์ (เม่น: ความแข็งแกร่ง, การปกป้อง) 1.3 อัตลักษณ์คัมภีร์โบราณ (ความรู้, รูปแบบการบันทึก)
2. แนวคิดทฤษฎีการออกแบบ (ดิคอนสตรัคชัน)	2.1 การถอดแยกโครงสร้าง (Dismantling) 2.2 การวิเคราะห์และจัดเรียงโครงสร้างใหม่ (Analysis & Rearrangement) 2.3 การประกอบโครงสร้าง (Reassembly)

เครื่องประดับไม้สักจากอัตลักษณ์ตำบลสูงเม่นผสานแนวคิดดิคอนสตรัคชัน	
ตัวแปรตาม	ความหมายและผลลัพธ์ที่วัดผลได้
ผลิตภัณฑ์เครื่องประดับไม้สักจากอัตลักษณ์ตำบลสูงเม่น ผสานแนวคิดดิคอนสตรัคชัน	1. จำนวนแบบเครื่องประดับที่สร้างสรรค์ได้ (25 แบบ) 2. ระดับความคิดเห็นต่อความสอดคล้องกับอัตลักษณ์ (สะท้อนโครงสร้าง, เม่น, คัมภีร์โบราณหรือไม่)

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีวิธีการวิจัยดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษารวบรวมและเรียบเรียงข้อมูลเพื่อใช้ในการออกแบบ

ส่วนที่ 1 ศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับอัตลักษณ์ตำบลสูงเม่น

ศึกษาเอกสารและบทความจากแหล่งข้อมูล 5 แหล่ง ที่มีความเกี่ยวข้องกับตำบลสูงเม่นโดยรอบด้าน ทั้งด้านประวัติศาสตร์ วิถีชีวิต สถาปัตยกรรม และอื่น ๆ ที่สื่อถึงจุดเด่นและอัตลักษณ์ของตำบลสูงเม่น

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและบทความที่มีความเกี่ยวข้องกับตำบลสูงเม่นโดยรอบด้าน ทั้งด้านประวัติศาสตร์ วิถีชีวิต สถาปัตยกรรม และอื่น ๆ ที่สื่อถึงจุดเด่นและอัตลักษณ์ของตำบลสูงเม่น จากนั้นสรุปเป็นประเด็นให้สอดคล้องกับกรอบแนวคิดสำหรับใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้สร้างตารางการวิเคราะห์อัตลักษณ์ของตำบลสูงเม่นซึ่งเครื่องมือนี้จะช่วยในการจำแนกและสรุปอัตลักษณ์หลักและองค์ประกอบต่าง ๆ ที่เป็นส่วนประกอบของอัตลักษณ์หลักเพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดการออกแบบ

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์เนื้อหาและตรวจสอบความถูกต้องโดยพิจารณาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลหลากหลายแหล่ง ต้องมีความสอดคล้องและไม่ขัดแย้งกัน รวมทั้งเป็นข้อมูลจากแหล่งข้อมูลหรือหน่วยงานที่มีความน่าเชื่อถือ

ส่วนที่ 2 ศึกษาแนวคิดดิคอนสตรัคชัน (Deconstruction)

การศึกษาแนวคิดดิคอนสตรัคชัน (Deconstruction) เป็นองค์ประกอบสำคัญในการวิจัยครั้งนี้เพื่อนำมาผสมผสานรวมกับการออกแบบเครื่องประดับไม้สักจากอัตลักษณ์ตำบลสูงเม่น

ศึกษาเอกสารและบทความจากแหล่งข้อมูล 3 แหล่ง ที่มีความเกี่ยวข้องกับแนวคิดดิคอนสตรัคชันโดยเน้นจุดที่มีความสอดคล้องและสามารถนำไปประยุกต์กับการออกแบบเครื่องประดับได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและบทความที่มีความเกี่ยวข้องกับแนวคิดดีคอนสตรัคชัน และสรุปเป็นประเด็นให้สอดคล้องกับกรอบแนวคิดสำหรับใช้ในการวิจัยโดยเน้นแหล่งข้อมูลที่มีการประยุกต์หรือเกี่ยวข้องกับการออกแบบ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้สร้างตารางการวิเคราะห์องค์ประกอบของแนวคิดดีคอนสตรัคชันซึ่งเครื่องมือนี้จะช่วยในการจำแนกและสรุปหลักการ รวมถึงองค์ประกอบย่อยของดีคอนสตรัคชันที่สามารถนำมาใช้ในการออกแบบได้

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์เนื้อหาและตรวจสอบความถูกต้องโดยพิจารณาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลหลากหลายแหล่ง ต้องมีความสอดคล้องและไม่ขัดแย้งกัน รวมทั้งเป็นข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือและมีภูมิหลังที่สอดคล้องกับการออกแบบ

ส่วนที่ 3 การลงพื้นที่เพื่อสำรวจอัตลักษณ์ภายในพื้นที่ตำบลสูงเม่น

การลงพื้นที่เพื่อสำรวจรายละเอียดอัตลักษณ์นั้นเป็นส่วนที่สำคัญในการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสำรวจลงพื้นที่จะเน้นไปที่การสำรวจหาอัตลักษณ์ในตำบลสูงเม่นโดยเฉพาะในวัดสูงเม่นที่ถือเป็นแหล่งศูนย์รวมความศรัทธาของคนในชุมชนรวมถึงการเป็นแหล่งรวบรวมคัมภีร์โบราณไว้เป็นจำนวนมากทั้งหมดนี้เป็นส่วนสำคัญในการนำมาประยุกต์ใช้เป็นอัตลักษณ์ในการออกแบบเครื่องประดับต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 ดำเนินการออกแบบร่างอัตลักษณ์

ในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยจะนำผลการศึกษาที่ได้จากส่วนที่ 1 (อัตลักษณ์ตำบลสูงเม่น) ส่วนที่ 2 (แนวคิดดีคอนสตรัคชัน) และส่วนที่ 3 (การลงพื้นที่เพื่อสำรวจอัตลักษณ์ในพื้นที่ตำบลสูงเม่น) มาประยุกต์ใช้เพื่อออกแบบร่างเครื่องประดับไม้สัก โดยมีกระบวนการและรายละเอียดดังนี้

1. การวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อการออกแบบ

รวบรวมข้อมูลอัตลักษณ์ นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาวรรณกรรมและการลงพื้นที่สำรวจเกี่ยวกับวัดสูงเม่น อัตลักษณ์ของเม่น โครงสร้างสถาปัตยกรรมและคัมภีร์โบราณ มาวิเคราะห์เพื่อดึงเอาองค์ประกอบรูปทรง ลวดลาย หรือเรื่องราวที่โดดเด่น และสามารถนำไปใช้ในการออกแบบได้

รวบรวมข้อมูลแนวคิดดีคอนสตรัคชัน ทบทวนหลักการและองค์ประกอบของดีคอนสตรัคชันที่ได้ศึกษา มาโดยเฉพะอย่างยิ่งการแยกองค์ประกอบ การวิเคราะห์จัดเรียงโครงสร้าง และการประกอบโครงสร้าง เพื่อเป็นแนวทางในการตีความอัตลักษณ์ให้เกิดรูปแบบที่แปลกใหม่และไม่ยึดติดกับกรอบเดิม

ผสานแนวคิด วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลทั้งสองส่วนเข้าด้วยกันเพื่อหาจุดเชื่อมโยงและวิธีการที่จะนำอัตลักษณ์ท้องถิ่นมา “รีอธอน” และ “ประกอบสร้างใหม่” ด้วยแนวคิดดีคอนสตรัคชัน

2. การออกแบบร่างเครื่องประดับ (Sketching and Prototyping)

ออกแบบร่างเบื้องต้น (Initial Sketches) เริ่มต้นจากการวาดภาพร่างแนวคิดต่าง ๆ บนกระดาษโดยเน้นการสำรวจรูปทรง โครงสร้าง และองค์ประกอบที่ไม่สมมาตรตามแนวคิดดีคอนสตรัคชันในลักษณะที่หลากหลาย

การพัฒนาแบบร่าง (Developing Sketches) คัดเลือกแบบร่างที่น่าสนใจและพัฒนาต่อโดยเพิ่มรายละเอียดของลวดลาย ขนาด และสัดส่วน

การเลือกชนิดของเครื่องประดับ กำหนดว่าเครื่องประดับที่ออกแบบจะเป็นประเภทใด เช่น สร้อยคอ ต่างหู กำไล หรือแหวน เพื่อให้การออกแบบสอดคล้องกับการใช้งาน

การระบุวัสดุ กำหนดการใช้ไม้สักเป็นวัสดุหลัก พร้อมทั้งพิจารณาวัสดุอื่น ๆ ที่อาจนำมาผสมผสานเพื่อให้เกิดความน่าสนใจตามแนวคิดดีคอนสตรัคชัน เช่น โลหะ หรือวัสดุธรรมชาติอื่น ๆ

จัดทำแบบร่าง 3 มิติ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยในการออกแบบ (CAD Software) เพื่อสร้างแบบจำลอง 3 มิติ ซึ่งจะทำให้เห็นภาพรวมของชิ้นงานได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

ฉบับเศรษฐศาสตร์ ปีที่ 21 ฉบับที่ 2 เดือนกรกฎาคม - ธันวาคม 2568

การคัดเลือกและปรับปรุงแบบร่าง

ประเมินแบบร่างเบื้องต้น ผู้วิจัยจะทำการประเมินแบบร่างทั้งหมดตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เช่น ความสอดคล้องกับอัตลักษณ์ ความเป็นไปได้ในการผลิต และการสะท้อนแนวคิดดีคอนสตรักชัน

นำเสนอกลุ่มตัวอย่าง ผู้ที่มีสัญชาติไทยที่อาศัยอยู่ในตำบลสูงเม่น จังหวัดแพร่ เพื่อประเมินความคิดเห็นที่มีต่อแบบร่าง

ประชากร

ประชากรในการวิจัย ได้แก่ ผู้ที่มีสัญชาติไทยที่อาศัยอยู่ในตำบลสูงเม่น จังหวัดแพร่

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ที่มีสัญชาติไทยที่อาศัยอยู่ในตำบลสูงเม่น จังหวัดแพร่ คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้มีสัญชาติไทยที่อาศัยอยู่ในตำบลสูงเม่น จังหวัดแพร่ ที่มีความรู้ความคุ้นเคยกับสถานที่และแหล่งท่องเที่ยวในตำบลสูงเม่น จำนวน 30 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบร่างการออกแบบเครื่องประดับไม้สัก จากอัตลักษณ์ตำบลสูงเม่นที่ผสมผสานแนวคิดดีคอนสตรักชัน ได้จากการที่ผู้วิจัยศึกษาอัตลักษณ์ตำบลสูงเม่น ประกอบกับแนวคิดดีคอนสตรักชันและออกแบบเป็นแบบร่างเครื่องประดับไม้สัก

2. แบบสอบถามเชิงโครงสร้างเพื่อประเมินความคิดเห็นที่มีต่อแบบร่างการออกแบบ แบ่งเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา

ส่วนที่ 2 ประเมินความคิดเห็นต่อการสะท้อนถึงอัตลักษณ์ตำบลสูงเม่น

ส่วนที่ 3 ประเมินความคิดเห็นต่อการสะท้อนแนวคิดดีคอนสตรักชัน เช่น แบบร่างแสดงให้เห็นถึงการตีความ การรื้อ แยก โครงสร้างเดิมหรือไม่ และการออกแบบนำเสนอรูปแบบใหม่ที่แปลกใหม่ทันสมัยหรือแสดงรูปแบบดั้งเดิม

ส่วนที่ 4 ความน่าสนใจและความเหมาะสม

ทั้งด้านการออกแบบและวัสดุ

3. อุปกรณ์จับบันทึก สำหรับจับบันทึกข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์

4. อุปกรณ์บันทึกเสียง สำหรับบันทึกเสียงระหว่างการสัมภาษณ์เพื่อนำมาถอดบทสัมภาษณ์ได้อย่างครบถ้วน

ก่อนการเก็บข้อมูลจริง ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างผู้ที่มีสัญชาติไทยที่อาศัยอยู่ในตำบลสูงเม่น จังหวัดแพร่ จำนวน 10 คน เพื่อทดสอบความชัดเจน ความง่ายในการตอบคำถาม และความเหมาะสมของเนื้อหา และปรับแก้แบบสอบถามตามผลจากการทดลอง เพื่อลดความกำกวมและเพิ่มความครอบคลุม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสังเกตการณ์และการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยมีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. ผู้วิจัยเข้าพบกลุ่มตัวอย่างเพื่ออธิบายชี้แจงรายละเอียดและวัตถุประสงค์ของการวิจัย รวมทั้งแสดงเอกสารชี้แจงรายละเอียดการวิจัยเพื่อขอความยินยอมในการเข้าร่วมการวิจัยจากกลุ่มตัวอย่าง

2. ผู้วิจัยแสดงแบบร่างการออกแบบเครื่องประดับไม้สักจากอัตลักษณ์แก่กลุ่มตัวอย่างเพื่อสัมภาษณ์สอบถามความคิดเห็นจากกลุ่มตัวอย่าง

3. ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลบทสัมภาษณ์จากกลุ่มตัวอย่างเพื่อนำไปวิเคราะห์และพัฒนากการออกแบบเครื่องประดับไม้สัก

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลบทสัมภาษณ์ความคิดเห็นจากกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อแบบร่างการออกแบบเครื่องประดับไม้สักจากอัตลักษณ์ตำบลสูงเม่นที่ผสมผสานแนวคิดดีคอนสตรักชัน

1. แบบร่างสะท้อนโครงสร้างสถาปัตยกรรมของวัดสูงเม่นมากน้อยเพียงใด

2. รูปแบบและลวดลายที่ใช้ในเครื่องประดับสะท้อนความเป็นเม่นท้องถิ่นหรือไม่

3. การใช้ลายเส้นและรูปทรงสื่อถึงคัมภีร์โบราณได้ชัดเจนหรือไม่

4. แบบร่างแสดงให้เห็นถึงการตีความและร้อยแยกโครงสร้างเดิมอย่างสร้างสรรค์หรือไม่

5. จากแบบร่างมีการนำเสนอรูปแบบที่แปลกใหม่และทันสมัยภายใต้การรักษาอัตลักษณ์เดิมหรือไม่

6. คุณคิดว่า เครื่องประดับเหล่านี้เหมาะสมกับคนรุ่นใหม่หรือไม่

7. รูปแบบและวัสดุไม้สักมีความเหมาะสมกับการใช้งานหรือไม่

คำอธิบายศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

อัตลักษณ์ (Identity) หมายถึง ลักษณะเฉพาะที่โดดเด่นและเป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่ตำบลสูงเม่น จังหวัดแพร่ ซึ่งในงานวิจัยนี้หมายถึง อัตลักษณ์ที่ปรากฏในวัดสูงเม่น โดยแบ่งเป็น 3 ส่วนหลัก ได้แก่ โครงสร้างทางสถาปัตยกรรม เม่น (สัญลักษณ์) และคัมภีร์โบราณ

ตำบลสูงเม่น (Sung Men Sub-district) หมายถึง พื้นที่ทางภูมิศาสตร์และวัฒนธรรมในอำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่ ซึ่งเป็นพื้นที่ศึกษาหลักและเป็นแหล่งกำเนิดของอัตลักษณ์ที่นำมาใช้ในการออกแบบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งวัดสูงเม่นซึ่งเป็นศูนย์รวมความศรัทธาของชุมชน เครื่องประดับไม้สัก (Teak Wood Jewelry) หมายถึง ผลิตภัณฑ์เครื่องประดับ (เช่น สร้อยคอ ต่างหู กำไล) ที่ใช้วัสดุไม้สักซึ่งเป็นวัสดุพื้นถิ่นที่สำคัญของจังหวัดแพร่ เป็นวัสดุหลักในการสร้างสรรค์ โดยมีจุดประสงค์เพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจให้กับวัสดุพื้นบ้าน

การออกแบบ (Design) หมายถึง กระบวนการสร้างสรรค์รูปแบบเครื่องประดับไม้สักใหม่ โดยการนำองค์ประกอบของอัตลักษณ์ตำบลสูงเม่นมาวิเคราะห์สังเคราะห์และประยุกต์ใช้ร่วมกับแนวคิดดีคอนสตรัคชัน เพื่อให้เกิดรูปแบบที่มีความแปลกใหม่และร่วมสมัย

ดีคอนสตรัคชัน (Deconstruction) หมายถึง แนวคิดทางการออกแบบที่ใช้ในการวิจัยนี้ โดยมีหลักการสำคัญ 3 ประการ คือ การแยกองค์ประกอบ การวิเคราะห์จัดเรียงโครงสร้างใหม่ และการประกอบโครงสร้างเพื่อนำอัตลักษณ์ดั้งเดิมมาตีความและนำเสนอในรูปแบบใหม่ที่ทันสมัย

มินิมอล/มินิมอลลิซึม (Minimalism) หมายถึง แนวคิดทางการออกแบบที่เน้นความเรียบง่าย ตัดทอนองค์ประกอบที่ไม่จำเป็นออกไปเพื่อให้เหลือเพียงแก่นแท้ของรูปทรงสี หรือพื้นผิว ซึ่งในงานวิจัยนี้หมายถึง การนำองค์ประกอบของอัตลักษณ์ท้องถิ่นมาลดทอนรายละเอียดให้เหลือเฉพาะเส้นสายหรือรูปทรงพื้นฐาน เพื่อให้งานออกแบบมีความทันสมัย เหมาะสมกับผู้บริโภคยุคใหม่ และยังคงสื่อสารอัตลักษณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผลการวิจัย

การศึกษาอัตลักษณ์ของตำบลสูงเม่นในการออกแบบเครื่องประดับไม้สักผสานแนวคิดดีคอนสตรัคชันพบว่า อัตลักษณ์ของตำบลสูงเม่นคือ วัดสูงเม่น ซึ่งแบ่งอัตลักษณ์ที่พบเจอจากวัดสูงเม่นได้ 3 ส่วน ได้แก่ 1. โครงสร้างทางสถาปัตยกรรม 2. อัตลักษณ์ของเม่น และ 3. อัตลักษณ์ของคัมภีร์โบราณ โดยวิเคราะห์ออกมาเพื่อเป็นองค์ประกอบในการออกแบบได้ดังนี้

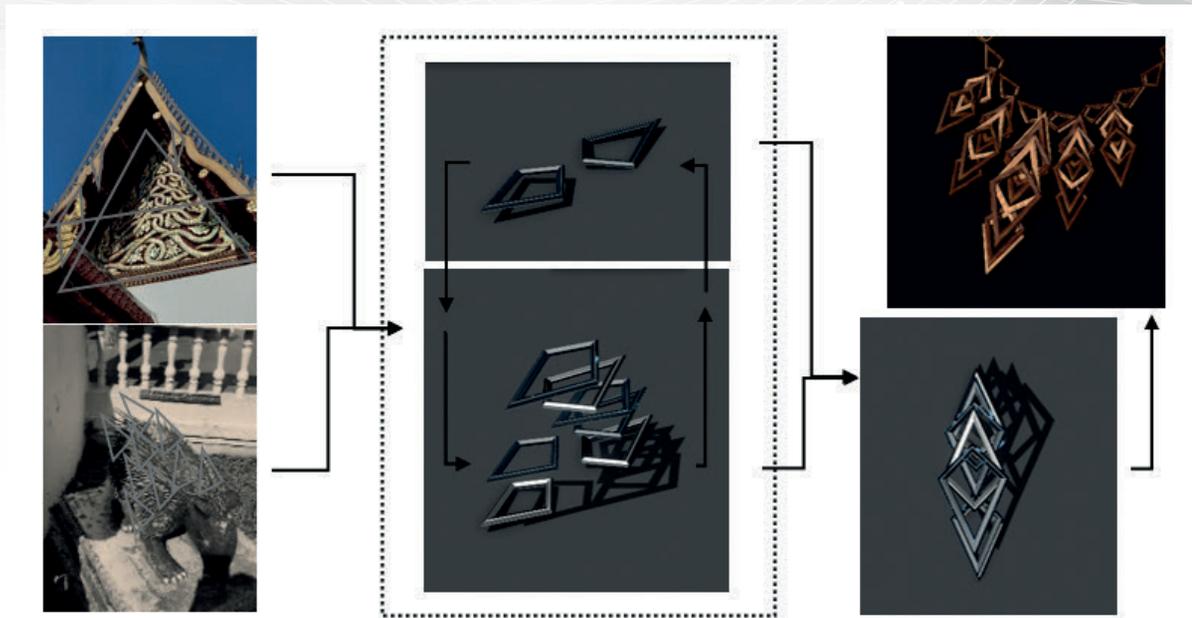
ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์โครงสร้างทางสถาปัตยกรรมของวัดสูงเม่น

องค์ประกอบ/ ลักษณะ	รายละเอียด	การตีความสัญญาะเพื่อใช้ในการออกแบบ
1. พระอุโบสถ	พระอุโบสถของวัดสูงเม่นมีรูปทรงและสถาปัตยกรรมแบบล้านนา โดยมีลวดลายไม้แกะสลักอย่างประณีต	เป็นต้นแบบสำคัญในการนำลวดลายไม้แกะสลักและรูปทรงการจัดวางมาประยุกต์ใช้ในการออกแบบผลิตภัณฑ์และเครื่องประดับ
2. โครงสร้างหลังคา	หลังคามุงด้วยกระเบื้องดินเผา มีลักษณะเป็นทรงสูงและโค้ง ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะของสถาปัตยกรรมล้านนา	รูปทรงหลังคาเป็นเอกลักษณ์และสามารถนำมาปรับใช้ในการออกแบบเครื่องประดับและผลิตภัณฑ์ที่มีความเป็นมิติและสูงต่ำ
3. ลวดลายไม้แกะสลัก	การใช้ไม้แกะสลักในการตกแต่งทั้งภายในและภายนอก เช่น การแกะสลักที่บริเวณประตูและหน้าต่าง	ลวดลายไม้แกะสลักที่ละเอียดและประณีตสามารถนำมาผสมผสานในงานออกแบบเครื่องประดับให้มีความงามและรายละเอียด
4. พระพุทธรูป	พระพุทธรูปประทับอยู่ในพระอุโบสถ มีการออกแบบให้มีความสง่างามและมีความสำคัญทางศาสนา	สัญลักษณ์ของความศรัทธาและความงามแบบสง่างาม สามารถใช้เป็นแรงบันดาลใจในการออกแบบผลิตภัณฑ์ที่สะท้อนถึงศาสนาและความศรัทธา
5. หอไตร	อาคารที่ใช้เก็บคัมภีร์ใบลานภายในวัด ซึ่งมีการตกแต่งที่เรียบง่าย แต่แสดงถึงความสำคัญทางศาสนาและการเรียนรู้	การออกแบบหอไตรสามารถนำมาใช้ในการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ที่มีรูปทรงของหอไตรหรือการเก็บบันทึกเพื่อสะท้อนถึงการศึกษาและปัญญา
6. ลานวัดและทางเดิน	ทางเดินภายในวัดที่ใช้สำหรับการสักการะพระและเดินไปยังสถานที่ต่าง ๆ ภายในวัด	การออกแบบพื้นที่ใช้สอยหรือทางเดินที่มีมิติสามารถนำมาปรับใช้ในการออกแบบเครื่องประดับที่มีลักษณะเส้นสายที่มีความมั่นคงทางการออกแบบ
7. ประตูและหน้าต่าง	การออกแบบประตูและหน้าต่างภายในวัดเป็นลักษณะโค้งมนและมีลวดลายสวยงาม	ลวดลายของประตูและหน้าต่างสามารถนำมาเป็นต้นแบบสำหรับการออกแบบเครื่องประดับที่มีลักษณะซับซ้อนและโค้งมน

จากตารางที่ 1 การวิเคราะห์โครงสร้างของวัดสูงเม่นสามารถนำมาใช้ในการออกแบบผลิตภัณฑ์และเครื่องประดับที่ถ่ายทอดความงามของสถาปัตยกรรมล้านนาโดยเน้นรายละเอียดสำคัญ เช่น ลวดลายไม้

แกะสลัก รูปทรงของหลังคา ประตู และหน้าต่าง แนวคิดดีคอนสตรัคชันมีบทบาทในการถอดแยกและสังเคราะห์องค์ประกอบเหล่านี้เพื่อนำไปพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ที่ยังคงรักษาลักษณะของวัดสูงเม่นไว้ได้อย่างสมบูรณ์

ภาพที่ 1 กระบวนการออกแบบ (Design Process Diagram) ที่แสดงถึงการประยุกต์ใช้แนวคิดตีคอนสตรัคชัน (Deconstruction) ในการสร้างสรรค์เครื่องประดับไม้สักจากอัตลักษณ์วัดสูงเม่น

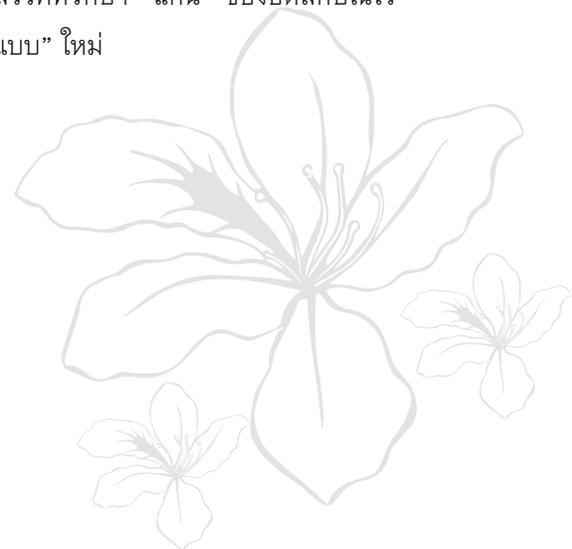
แผนภาพนี้แสดงขั้นตอนการแปลงอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมให้เป็นผลงานออกแบบอย่างเป็นระบบ โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วนหลัก ดังนี้

1. องค์ประกอบอัตลักษณ์ดั้งเดิม (ซ้ายมือ) ส่วนนี้แสดงถึงตัวแปรต้นซึ่งเป็นแหล่งที่มาของแรงบันดาลใจและองค์ประกอบหลักของอัตลักษณ์วัดสูงเม่น ด้านบน ภาพสถาปัตยกรรมของวัดสูงเม่น ซึ่งเป็นแหล่งของลวดลายไม้แกะสลักและรูปทรงโครงสร้างที่สง่างาม ด้านล่าง รูปปั้นประติมากรรมเม่นที่อยู่ภายในวัดสูงเม่น วัตถุประสงค์เพื่อถอดแยก (Dismantling) องค์ประกอบ รูปทรง และเส้นสายหลักออกมาเป็นหน่วยย่อยพื้นฐานเพื่อใช้ในการออกแบบ

2. กระบวนการตีคอนสตรัคชัน (ตรงกลาง) ส่วนนี้คือหัวใจสำคัญของงานวิจัย ซึ่งสะท้อนการประยุกต์ใช้แนวคิดตีคอนสตรัคชัน โดยมีขั้นตอนดังนี้ การถอดแยกชิ้นส่วน องค์ประกอบดั้งเดิมถูกแยกออกมาเป็นรูปทรงเรขาคณิตพื้นฐานและถูกนำมาแสดงในลักษณะที่ยังไม่สมบูรณ์หรือถูกแยกออก

การวิเคราะห์และการจัดเรียงโครงสร้างใหม่ (Rearrangement) ชิ้นส่วนพื้นฐานเหล่านั้นถูกนำมาจัดเรียงใหม่ในรูปแบบที่มีการเหลื่อมซ้อน (Layering) หรือจัดวางในทิศทางที่แตกต่างจากรูปแบบดั้งเดิมทำให้เกิดโครงสร้างที่มีมิติและความเคลื่อนไหวใหม่

3. ผลลัพธ์การออกแบบ (ขวามือ) ส่วนนี้คือผลิตภัณฑ์สุดท้ายที่เกิดขึ้นจากการนำแนวคิดตีคอนสตรัคชันมาใช้กับอัตลักษณ์ การประกอบโครงสร้าง (Reassembly) ชิ้นส่วนที่ถูกจัดเรียงใหม่ถูกนำมาประกอบเข้าด้วยกันในรูปแบบที่เป็นผลิตภัณฑ์เครื่องประดับที่เสร็จสมบูรณ์ ผลลัพธ์แสดงให้เห็นถึงเครื่องประดับไม้สักที่มีโครงสร้างซับซ้อน เป็นมิติ มีความแปลกใหม่และทันสมัย (Contemporary Design) แต่ยังคงมีเค้าโครงของลวดลายหรือรูปทรงเรขาคณิตที่มาจากอัตลักษณ์วัดสูงเม่น ซึ่งเป็นการสร้างสรรค์ที่รักษา “แก่น” ของอัตลักษณ์ไว้ในขณะที่ได้ “รูปแบบ” ใหม่

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์เม่นในวัดสูงเม่น

องค์ประกอบ/ ลักษณะ	รายละเอียด	การตีความสัญญาเพื่อใช้ในการออกแบบ
1. สัญลักษณ์ของเม่น	เม่นเป็นสัญลักษณ์ที่สะท้อนถึงความอดทน ความรอบคอบ และความอดสาหะในการดำรงชีวิต	การใช้เม่นเป็นสัญลักษณ์สามารถนำมาสื่อถึงความแข็งแกร่งและความสามารถในการเอาตัวรอด ซึ่งสามารถสร้างแรงบันดาลใจในการออกแบบผลิตภัณฑ์ที่สะท้อนถึงพลังงานและความมุ่งมั่น
2. ลักษณะทางกายภาพของเม่น	เม่นมีลักษณะของตัวที่ป้องกันตัวเองจากศัตรูด้วยหนามที่หนาและแข็งแรง	หนามของเม่นสามารถนำมาใช้เป็นแนวคิดในการออกแบบเครื่องประดับหรือผลิตภัณฑ์ที่ก่อกันอายุของการป้องกัน ความแข็งแกร่ง และความทนทาน
3. ลวดลายของหนามเม่น	หนามของเม่นมีลักษณะเรียงตัวเป็นระเบียบและมีความหนา สามารถเป็นแรงบันดาลใจในการสร้างรูปทรงที่มีมิติ	ลวดลายของหนามเม่นสามารถนำมาผสมผสานในการออกแบบเครื่องประดับ เช่น การใช้ลายหนามซ้ำ ๆ กัน หรือรูปทรงที่มีมิติชัดเจน สื่อถึงความแข็งแกร่งและความกล้าในการเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ
4. เม่นในธรรมชาติและท้องถิ่น	เม่นเป็นสัตว์ที่พบได้ในท้องถิ่นสูงเม่น เป็นสัญลักษณ์ที่บ่งบอกถึงความเชื่อมโยงกับธรรมชาติและพื้นที่	การใช้เม่นเป็นสัญลักษณ์ท้องถิ่นสามารถเสริมสร้างความเชื่อมโยงกับชุมชนและท้องถิ่น ซึ่งสามารถใช้ในการสร้างผลิตภัณฑ์ที่มีความหมายและความสำคัญกับคนในพื้นที่
5. เม่นและการป้องกันตัว	เม่นใช้หนามในการป้องกันตัวจากศัตรู ทำให้เม่นกลายเป็นสัญลักษณ์ของการปกป้องและความปลอดภัย	การใช้เม่นในงานออกแบบสามารถแสดงถึงความแข็งแกร่งในการปกป้อง เช่น การออกแบบเครื่องประดับที่มีลักษณะหนามหรือเกราะเพื่อให้ความรู้สึกถึงการปกป้องและความปลอดภัย

จากตารางที่ 2 การศึกษารูปแบบของเม่นที่ปรากฏในวัดสูงเม่นเผยให้เห็นอัตลักษณ์ที่มีทั้งมิติทางสัญลักษณ์และกายภาพ เม่นไม่เพียงเป็นสัตว์พื้นถิ่นของตำบลสูงเม่นเท่านั้น แต่ยังสื่อถึงคุณลักษณะเชิงนามธรรมอย่างความอดทน ความแข็งแกร่ง และการปกป้องตนเอง

การนำคุณลักษณะเหล่านี้มาประยุกต์ใช้ในการออกแบบผลิตภัณฑ์หรือเครื่องประดับจะช่วยเพิ่มความโดดเด่นและสร้างเอกลักษณ์เฉพาะตัวให้กับผลงาน อีกทั้งยังสะท้อนถึงภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีคุณค่าในเชิงวัฒนธรรมและศิลปะ

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์คัมภีร์ไบลาน

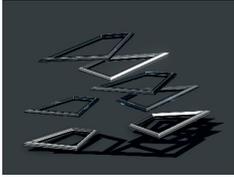
องค์ประกอบ/ ลักษณะ	รายละเอียด	การตีความสัญญาเพื่อใช้ในการออกแบบ
1. วัสดุหลัก (ไบลาน)	คัมภีร์ไบลานทำจากใบไม้ที่มีความหนาและแข็งแรง	การเลือกวัสดุธรรมชาติที่มีความทนทาน สะท้อนถึงความสำคัญในเก็บการเก็บรักษาแหล่งความรู้ที่มีคุณค่า
2. การจารึกด้วย เหล็กจาร	ใช้เหล็กจารหรือเหล็กทิมเพื่อบันทึกข้อความหรือคำสอนที่ไม่เสื่อมสลายตามกาลเวลา	การนำเทคนิคการจารึกที่ทำให้ข้อความติดคงทนมาใช้ในการออกแบบผลิตภัณฑ์ที่มีการออกแบบลวดลายที่ใช้เทคนิคการจารขุดลงในชิ้นงาน
3. การมัดเป็นผูก	เมื่อจารึกครบ จะมัดรวมเป็นผูก ใช้ไหมหรือด้ายมัดรวมให้เป็นระเบียบและคงทน	การจัดระเบียบเช่นนี้สามารถใช้ในการออกแบบผลิตภัณฑ์ที่มีการจัดเรียงเป็นส่วนต่าง ๆ
4. การตกแต่งขอบ	บางคัมภีร์มีการตกแต่งขอบด้วยทองคำ ทาร์ก หรือสีชาด เพื่อเพิ่มความสวยงามและมีค่า	การใช้ตกแต่งขอบที่สะท้อนถึงคุณค่าทางจิตใจ เช่น การทำเครื่องประดับ
5. รูปแบบการจัดเก็บ	คัมภีร์ไบลานจะถูกจัดเก็บในห่อไตรหรือภาชนะที่มิดชิดเพื่อปกป้องไม่ให้เสียหาย	การออกแบบเพื่อความสะดวกในการเก็บรักษา และการปกป้องทรัพย์สินทางวัฒนธรรม
6. การใช้ในการบันทึก คำสอน	คัมภีร์ไบลานมักใช้ในการบันทึกคำสอนทางศาสนา เช่น พระสูตรหรือคำสอนของพระพุทธเจ้า	การใช้คัมภีร์ไบลานเป็นตัวกลางในการถ่ายทอดความรู้และการศึกษาภายในชิ้นงาน
7. การใช้ในพิธีกรรม	คัมภีร์ไบลานใช้ในพิธีกรรมต่าง ๆ เช่น การสวดมนต์ การอธิษฐาน หรือการประกอบพิธีทางศาสนา	การนำสัญลักษณ์ทางศาสนาและการปฏิบัติพิธีกรรมมาสื่อในออกแบบเพื่อความศรัทธา
8. ความเชื่อมโยงกับ ความศักดิ์สิทธิ์	คัมภีร์ไบลานมีความเชื่อมโยงกับการศึกษา ธรรมะและการบันทึกสิ่งสำคัญทางศาสนา	การออกแบบที่สะท้อนถึงความศักดิ์สิทธิ์และการบันทึกความรู้ที่มีค่า

จากตารางที่ 3 การวิเคราะห์คัมภีร์ไบลานสะท้อนให้เห็นการใช้วัสดุธรรมชาติที่มีความหมายลึกซึ้งทางจิตใจ และสะท้อนความสำคัญทางศาสนาในด้านการออกแบบ แนวคิดเหล่านี้สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการออกแบบผลิตภัณฑ์หรือเครื่องประดับ เพื่อให้

ชิ้นงานมีความประณีต ทนทาน และสื่อถึงคุณค่าทางวัฒนธรรมอย่างลึกซึ้ง หลังจากวิเคราะห์ข้อมูลทางด้านอัตลักษณ์ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดดีคอนสตรักชันเพื่อใช้ในการออกแบบเครื่องประดับไม้สักจากอัตลักษณ์ตำบลสูงเม่นโดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4 ผลการศึกษาแนวคิดดีคอนสตรัคชันในการออกแบบเครื่องประดับไม้สักจากอัตลักษณ์ตำบลสูงเม่นพลาสนแนวคิดดีคอนสตรัคชัน

ลำดับที่	รายการ	ภาพการวิเคราะห์	รายละเอียด
1	การถอดแยกโครงสร้าง		<p>ในขั้นตอนแรก ผู้วิจัยจะได้ศึกษาและถอดแยกโครงสร้างของวัดสูงเม่นที่เป็นอัตลักษณ์ด้านอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น โครงสร้างพระอุโบสถ พระธาตุ ลวดลาย และรูปทรงด้านอื่นที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีความโดดเด่นและเป็นเอกลักษณ์ของวัดออกมาทีละส่วน โดยการศึกษาภาพรวมและลักษณะของโครงสร้างต่าง ๆ อย่างละเอียด ขั้นตอนนี้จะทำให้สามารถเข้าใจถึงความสำคัญและลักษณะเด่นของแต่ละองค์ประกอบในวัด และทำให้สามารถจัดแยกส่วนประกอบเหล่านั้นออกเป็นชิ้นส่วนองค์ประกอบเพิ่มเติมได้ ซึ่งจะช่วยให้สามารถนำมาจัดเรียงใหม่ในขั้นตอนถัดไปได้ด้วยสะดวก การถอดแยกโครงสร้างนี้มีความสำคัญในการรักษาความเป็นเอกลักษณ์เดิมของวัดสูงเม่น โดยการนำเฉพาะองค์ประกอบที่โดดเด่นออกมาจากโครงสร้างเดิม เช่น ลวดลายที่สลักบนไม้ รูปทรงพระธาตุ หรือแม้กระทั่งรูปทรงสถาปัตยกรรมด้านอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้ในกระบวนการออกแบบใหม่ โดยไม่ทำลายหรือเปลี่ยนแปลงความหมายดั้งเดิมของสิ่งเหล่านั้น</p>
2	การวิเคราะห์และจัดเรียงโครงสร้าง		<p>เมื่อได้ชิ้นส่วนโครงสร้างที่ถอดแยกออกมาแล้ว ขั้นตอนที่ต่อไปคือการนำชิ้นส่วนเหล่านั้นมาวิเคราะห์และจัดเรียงใหม่เพื่อสร้างสรรค์การออกแบบที่มีความน่าสนใจและแปลกใหม่ โดยในขั้นตอนนี้จะเน้นการใช้แนวคิดดีคอนสตรัคชันในการจัดเรียงองค์ประกอบต่าง ๆ ที่มีอัตลักษณ์ดั้งเดิม โดยอาจจะเปลี่ยนแปลงทิศทาง รูปทรง หรือแม้กระทั่งการปรับสัดส่วนขององค์ประกอบเพื่อให้เกิดการออกแบบที่แตกต่างจากรูปแบบเดิม</p>
3	การประกอบโครงสร้าง		<p>ขั้นตอนสุดท้ายคือการนำชิ้นส่วนที่ได้จัดเรียงใหม่มาประกอบเข้าด้วยกันเพื่อสร้างผลิตภัณฑ์หรือเครื่องประดับที่มีการออกแบบใหม่ตามแนวทางที่ได้วิเคราะห์และจัดเรียงมาแล้ว การประกอบโครงสร้างในขั้นตอนนี้จะช่วยให้เกิดรูปแบบสุดท้ายที่เป็นเอกลักษณ์ โดยยังคงความดั้งเดิมของวัดสูงเม่นอยู่ในผลงาน แต่ในรูปแบบการออกแบบที่มีความทันสมัยและเหมาะสมกับยุคสมัยใหม่</p> <p>การประกอบโครงสร้างเหล่านี้จะช่วยสร้างผลงานที่มีความสมบูรณ์ และยังคงมีความสวยงามตามที่ต้องการ ซึ่งสามารถขยายกลุ่มเป้าหมายให้กว้างขึ้น ไม่เพียงแต่การอนุรักษ์และเคารพในความเป็นอัตลักษณ์ดั้งเดิมของวัดสูงเม่น แต่ยังสามารถตอบสนองความต้องการของตลาดในปัจจุบันที่มองหาผลิตภัณฑ์ที่ทันสมัยและมีความหมายที่ลึกซึ้ง</p>

จากตารางที่ 4 กระบวนการออกแบบผลิตภัณฑ์จากอัตลักษณ์ของวัดสูงเม่นโดยใช้แนวคิดดีคอนสตรัคชันมีขั้นตอนสำคัญ 3 ขั้นตอนหลัก คือ การถอดแยกโครงสร้าง การวิเคราะห์และจัดเรียงโครงสร้างใหม่ รวมถึงการประกอบโครงสร้าง เพื่อให้เกิดผลงานที่ทั้งรักษาความเป็นเอกลักษณ์ดั้งเดิมและนำเสนอความแปลกใหม่และทันสมัยในเวลาเดียวกัน ผลลัพธ์ที่ได้จะช่วยเสริมสร้างความน่าสนใจในตลาดผลิตภัณฑ์

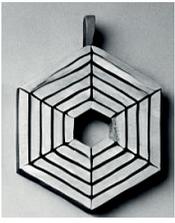
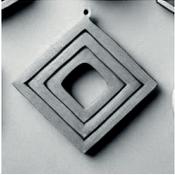
และเครื่องประดับ รวมถึงขยายกลุ่มเป้าหมายให้กว้างขึ้น โดยให้ความหมายและอัตลักษณ์จากวัดสูงเม่นมาเป็นแรงบันดาลใจในการออกแบบ

หลังจากการศึกษาและรวบรวมข้อมูลทั้งหมด ผู้วิจัยได้ทำการออกแบบและผลิตเครื่องประดับโดยได้รับความร่วมมือจากคนในชุมชนตำบลสูงเม่นจังหวัดแพร่ โดยมีรายละเอียดเครื่องประดับที่เสร็จสมบูรณ์ดังในตารางที่ 5

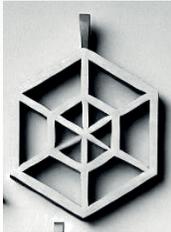
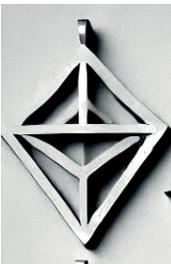
ตารางที่ 5 ผลการออกแบบเครื่องประดับไม้สักจากอัตลักษณ์ตำบลสูงเม่นผสมแนวคิดดีคอนสตรัคชัน

ลำดับ	ชื่อผลงาน	รูปผลงาน	แนวคิดในการออกแบบ
1	เม่นแห่งศรัทธา		การใช้เม่นเป็นสัญลักษณ์ของการปกป้องและการพึ่งพาในการเผชิญโลกผ่านการออกแบบที่สะท้อนความศรัทธาในศาสนา
2	วงล้อแห่งเม่น		เครื่องประดับนี้ได้รับแรงบันดาลใจจากเส้นทางรถสามล้อเครื่อง หรือ “รถตุ๊กตุ๊ก” ที่วิ่งผ่านชุมชนและวัด เป็นภาพแทนของการเคลื่อนที่ไปพร้อมกับศรัทธาและเปิดรับความหมายใหม่ระหว่างทาง
3	ลวดลายจากพระอุโบสถ		การใช้ลวดลายจากสถาปัตยกรรมของพระอุโบสถวัดสูงเม่นและรูปทรงเม่นเพื่อสร้างเครื่องประดับที่มีความซับซ้อนและมีเอกลักษณ์
4	หนามเม่นจากคัมภีร์		เครื่องประดับที่ใช้รูปทรงของคัมภีร์โบราณและหนามเม่นเพื่อแสดงถึงความละเอียดอ่อนและความแข็งแกร่งในงานออกแบบ
5	เกล็ดเม่นกับลายพระอุโบสถ		การนำลวดลายจากขนของเม่นมาออกแบบร่วมกับลวดลายจากโครงสร้างทางสถาปัตยกรรมของวัดสูงเม่น
6	แก่นแท้ของโครงสร้าง		ผลงานชิ้นนี้ได้้นำโครงสร้างของ “วัดสูงเม่น” มาดัดทอนให้มีความเรียบง่ายโดยใช้แรงบันดาลใจจากแนวคิดดีคอนสตรัคชัน นำมาจัดระเบียบและรูปทรงเพื่อให้เกิดเป็นการออกแบบที่ร่วมสมัยมากยิ่งขึ้น

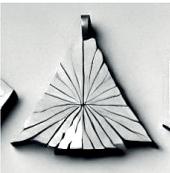
ตารางที่ 5 (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อผลงาน	รูปผลงาน	แนวคิดในการออกแบบ
7	ลายใบลาน		การออกแบบที่ได้รับแรงบันดาลใจจากลายของคัมภีร์ใบลานที่มีความละเอียดและประณีตในเครื่องประดับ
8	สิงห์แห่งการแปรเปลี่ยน		การก่อสร้างรูปแบบของสิงห์จากสัญลักษณ์ที่มั่นคงไปสู่ความเปลี่ยนแปลง เครื่องประดับนี้ใช้การตัดและตัดโค้งของเส้นเพื่อแสดงถึงการเปลี่ยนแปลงและการปรับตัว แสดงให้เห็นถึงพลังการเปลี่ยนแปลงในสิ่งที่ไม่หยุดนิ่ง
9	สถาปัตยกรรมจากคัมภีร์		การนำลวดลายจากคัมภีร์ใบลานมาผสมผสานกับสถาปัตยกรรมโบราณของวัดสูงเม่นเพื่อสร้างความกลมกลืนในงานออกแบบ
10	ซังคักดีลีทซ์		นำรูปทรงของซังมาผสมผสานกับโครงสร้างทางสถาปัตยกรรมอันงดงามของวัดสูงเม่นสร้างเป็นเครื่องประดับที่มีความมินิมอลมากยิ่งขึ้น
11	เม่นจากพระอุโบสถ		การออกแบบที่นำรูปทรงของเม่นมาใช้ร่วมกับลวดลายที่ได้รับแรงบันดาลใจจากการตกแต่งภายในพระอุโบสถวัดสูงเม่น
12	คัมภีร์เม่น		เครื่องประดับที่มีลักษณะคล้ายคัมภีร์ใบลานและรูปทรงของเม่นที่สื่อถึงการเรียนรู้และการรักษาความรู้จากรอบด้าน
13	ลายชนเม่น		การใช้ชนของเม่นมาตีความถึงแก่นแท้ของโครงสร้างเพื่อนำมาออกแบบเป็นเครื่องประดับที่มีลักษณะมินิมอลมากที่สุด
14	ลวดลายพระธาตุ		การออกแบบที่ได้รับแรงบันดาลใจจากลวดลายของพระธาตุในวัดสูงเม่นโดยใช้รูปทรงและลักษณะของเม่นเพื่อให้เห็นถึงความหมายทางด้านการปกป้องรักษา

ตารางที่ 5 (ต่อ)

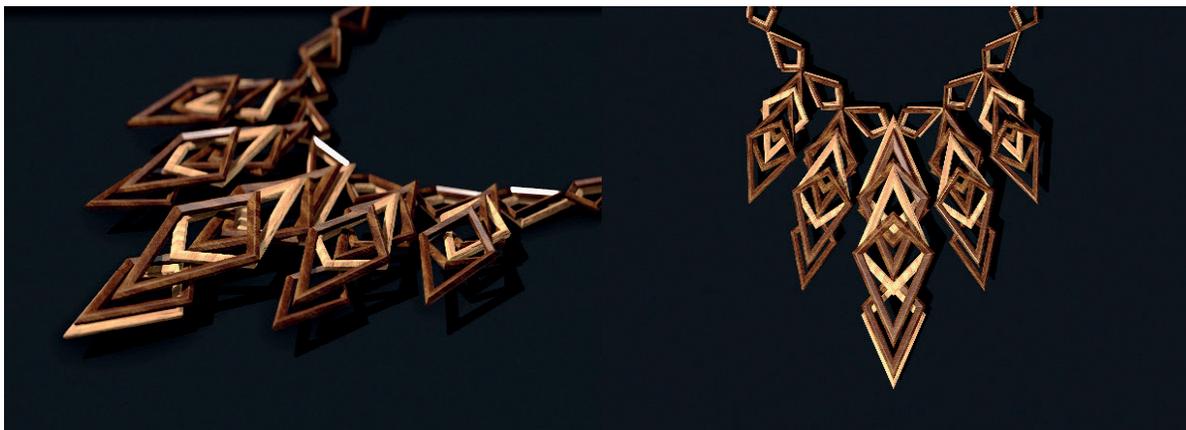
ลำดับ	ชื่อผลงาน	รูปผลงาน	แนวคิดในการออกแบบ
15	เม่นแห่งความรู้		เครื่องประดับที่สะท้อนถึงความรู้ที่ได้มาจากคัมภีร์ไบเบิลและการเรียนรู้ในชีวิตผ่านลวดลายที่มีความหมายลึกซึ้งตรงเข้าหาส่วนกลางของชิ้นงานการออกแบบ
16	โครงสร้างของหงส์		นำโครงสร้างของเม่นมาผสมผสานกับโครงสร้างของหงส์เพื่อสร้างเป็นเครื่องประดับที่มีความเป็นเหลี่ยมมุม สวยงามมากยิ่งขึ้น
17	โครงสร้างของครุฑ		นำโครงสร้างทางสถาปัตยกรรมของวัดสูงเม่นมาผสมผสานกับลวดลายโครงสร้างของครุฑเพื่อให้สามารถขยายตลาดให้กว้างมากยิ่งขึ้น
18	ศิกษาคัมภีร์		การผสมผสานโครงสร้างของคัมภีร์ไบเบิลนำมาจัดเรียงให้มีความซ้ำกันไปมาสื่อถึงการศึกษาคำสอนในคัมภีร์ที่ต้องอาศัยความจำและความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง
19	พระธาตุเม่น		การใช้รูปร่างเม่นร่วมกับรูปทรงของพระธาตุเพื่อแสดงถึงการเชื่อมโยงกับความศักดิ์สิทธิ์ในวัดสูงเม่น
20	มังกรผู้ปกป้องรักษา		การนำลายเกล็ดเม่นมาผสมผสานกับลวดลายจากพระอุโบสถและโครงสร้างของมังกรเพื่อสร้างงานออกแบบที่มีความละเอียดและสวยงามแปลกใหม่
21	เม่นและลายไบเบิล		การผสมผสานรูปทรงเม่นและลวดลายจากคัมภีร์ไบเบิลเพื่อสร้างเครื่องประดับที่สื่อถึงความสมดุลระหว่างธรรมชาติและวัฒนธรรม
22	จี้เม่น		การออกแบบจี้ที่ผสมผสานรูปทรงเม่นกับลวดลายจากคัมภีร์ไบเบิล โดยมีจุดเด่นที่สามารถบ่งบอกถึงอัตลักษณ์ของวัดสูงเม่น

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อผลงาน	รูปผลงาน	แนวคิดในการออกแบบ
23	การหมุนเวียนของเม่น		เครื่องประดับที่ได้รับการออกแบบให้สะท้อนถึงวงจรการเติบโตหมุนเวียนของเม่นที่เกิดขึ้นในตำบลสูงเม่น
24	เม่นแห่งปัญญา		การออกแบบที่ผสมผสานระหว่างเม่นและคัมภีร์ใบลานเพื่อแสดงถึงการสั่งสมปัญญาและการเรียนรู้จากอดีต ถ่ายทอดออกมาเป็นชิ้นงานเครื่องประดับที่เน้นปรัชญาความเรียบง่ายในการออกแบบ
25	เม่นจากท้องฟ้า		การใช้เม่นในลักษณะการเคลื่อนไหวสูงขึ้นไปบนท้องฟ้าเพื่อสะท้อนถึงการต่อสู้เพื่อความสำเร็จและการพัฒนาตนเอง

จากตารางที่ 5 แสดงผลงานการออกแบบเครื่องประดับไม้สักจากอัตลักษณ์วัดสูงเม่นผสานแนวคิดดีคอนสตรักชัน โดยจากการศึกษาทฤษฎีการออกแบบร่วมกับข้อมูลด้านอัตลักษณ์ของวัดสูงเม่นที่กล่าวไว้ข้างต้น ผู้วิจัยได้นำแนวคิดดีคอนสตรักชันมาประยุกต์ใช้ในการออกแบบเครื่องประดับที่มีโครงสร้างใหม่และสร้างสรรค์ โดยยังคงสะท้อนอัตลักษณ์ของวัดสูงเม่นอย่างครบถ้วน ทั้งในด้านสถาปัตยกรรมและเจตนารมณ์ทางศิลปะ เพื่อให้ผลงาน

มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวและตอบโจทย์ความต้องการของคนรุ่นใหม่ ในกระบวนการออกแบบ ผู้วิจัยใช้หลักการดีคอนสตรักชันในการถอดแยกองค์ประกอบต่าง ๆ จากศิลปะและสถาปัตยกรรมของวัด เช่น รูปทรงของพระธาตุ พระอุโบสถ รวมถึงลวดลายในคัมภีร์ใบลาน จากนั้นนำองค์ประกอบเหล่านี้มาจัดเรียงใหม่ให้เกิดเป็นรูปแบบที่น่าสนใจ ทันสมัย และเหมาะสมกับงานออกแบบเครื่องประดับ

ภาพที่ 2 “เม่นแห่งปัญญา” ผลงานการออกแบบเครื่องประดับไม้สักจากอัตลักษณ์วัดสูงเม่นผสานแนวคิดดีคอนสตรักชัน

สรุปผลการวิจัย

1. การศึกษาอัตลักษณ์ตำบลดงเม่นพบว่า อัตลักษณ์ที่เด่นชัดของตำบลดงเม่น คือ วัดสูงเม่น โดยแบ่งอัตลักษณ์จากวัดสูงเม่นได้เป็น 3 ส่วน ได้แก่ อัตลักษณ์โครงสร้างสถาปัตยกรรม อัตลักษณ์ของเม่น และอัตลักษณ์ของคัมภีร์ใบลาน

2. การศึกษาแนวคิดตีคอนสตรัคชันพบว่า แนวคิดตีคอนสตรัคชันประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ การแยกองค์ประกอบ การวิเคราะห์จัดเรียงโครงสร้าง และการประกอบโครงสร้าง ซึ่งผู้วิจัยได้นำผลการศึกษาด้านอัตลักษณ์ตำบลดงเม่นและแนวคิดตีคอนสตรัคชันมาใช้ในการออกแบบเครื่องประดับ

3. การออกแบบเครื่องประดับไม้สักใช้ องค์ประกอบการออกแบบจากเม่น โครงสร้างทางสถาปัตยกรรม คัมภีร์ใบลาน ผสานแนวคิดตีคอนสตรัคชัน ออกแบบเป็นเครื่องประดับ จำนวน 25 แบบ ประกอบไปด้วย 1. เม่นแห่งศรัทธา 2. วงล้อแห่งเม่น 3. ลวดลายจากพระอุโบสถ 4. หนามเม่นจากคัมภีร์ 5. เกล็ดเม่นกับลายพระอุโบสถ 6. แก่นแท้ของโครงสร้าง 7. ลายใบลาน 8. ลิงห์แห่งการแปรเปลี่ยน 9. สถาปัตยกรรมจากคัมภีร์ 10. ช้างศึกดีลิตส์ 11. เม่นจากพระอุโบสถ 12. คัมภีร์เม่น 13. ลายขนเม่น 14. ลวดลายพระธาตุ 15. เม่นแห่งความรู้ 16. โครงสร้างของหงส์ 17. โครงสร้างของครุฑ 18. ศึกษาคัมภีร์ 19. พระธาตุเม่น 20. มังกรผู้ปกป้องรักษา 21. เม่นและลายใบลาน 22. จีเม่น 23. การหมุนเวียนของเม่น 24. เม่นแห่งปัญญา และ 25. เม่นจากท้องฟ้า

4. สรุปผลการประเมินความพึงพอใจจากการประเมินความพึงพอใจโดยกลุ่มตัวอย่าง/ผู้เชี่ยวชาญพบว่า ผลงานออกแบบโดยรวมได้รับความพึงพอใจอยู่ในระดับสูง โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ด้านความสอดคล้องกับอัตลักษณ์ ผู้ประเมินมีความเห็นว่า ผลงานสามารถสะท้อนแก่นของอัตลักษณ์วัดสูงเม่นได้อย่างชัดเจนโดยเฉพาะการใช้รูปทรงของเม่นและคัมภีร์ใบลาน

ด้านความร่วมมือสมัย ผลงานการออกแบบมีความคิดสร้างสรรค์และความทันสมัยซึ่งยืนยันว่าการประยุกต์ใช้แนวคิดตีคอนสตรัคชันกับไม้สักประสบ

ความสำเร็จในการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ที่ตอบโจทย์ความต้องการของตลาดคนรุ่นใหม่และมีศักยภาพในการผลิตเชิงพาณิชย์

การอภิปรายผลการวิจัย

1. อัตลักษณ์ท้องถิ่นและแนวคิดตีคอนสตรัคชัน

1.1 อัตลักษณ์ของตำบลดงเม่น

จากการศึกษาและลงพื้นที่พบว่า อัตลักษณ์ที่เด่นชัดของตำบลดงเม่นคือ วัดสูงเม่น ซึ่งประกอบด้วย 3 ส่วนหลัก ได้แก่ โครงสร้างทางสถาปัตยกรรม อัตลักษณ์ของเม่น และอัตลักษณ์ของคัมภีร์ใบลาน ผลการศึกษาอัตลักษณ์นี้สอดคล้องกับแนวคิดของ Goffman (1963) ที่ระบุว่า อัตลักษณ์ของบุคคลหรือสถานที่นั้นสามารถจำแนกและบริหารจัดการได้จากสัญลักษณ์ที่ปรากฏ ซึ่งในงานวิจัยนี้สัญลักษณ์หลักคือโครงสร้างทางสถาปัตยกรรม สัญลักษณ์สัตว์พื้นถิ่น และสัญลักษณ์ทางปัญญา ซึ่งเป็นทุนทางวัฒนธรรมที่สำคัญที่สามารถเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจได้ตามที่ Hanphakdeeniyoum and Panyarien (2019) ได้กล่าวไว้

1.2 กระบวนการตีคอนสตรัคชัน

1.2.1 การถอดแยกโครงสร้าง (Dismantling)

เป็นการถอดแยกโครงสร้างของวัดสูงเม่นออกมาเป็นหน่วยย่อยเพื่อศึกษาองค์ประกอบอย่างละเอียด

1.2.2 การวิเคราะห์และจัดเรียงโครงสร้างใหม่

(Rearrangement) เป็นการนำโครงสร้างที่ถอดแยกมาวิเคราะห์และจัดเรียงใหม่เพื่อให้เกิดความน่าสนใจและแปลกใหม่

1.2.3 กระบวนการออกแบบผลิตภัณฑ์

โดยใช้แนวคิดตีคอนสตรัคชันประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญ 3 ขั้นตอนหลัก คือ

การประกอบโครงสร้าง (Reassembly)

เป็นการนำชิ้นส่วนที่จัดเรียงใหม่มาประกอบเข้าด้วยกันเพื่อสร้างชิ้นงานผลิตภัณฑ์ที่เป็นเอกลักษณ์

การประยุกต์ใช้หลักการถอดแยกและ

จัดเรียงใหม่นี้ เป็นไปตามแนวคิดตีคอนสตรัคชันที่ถูกนำมาตีความและประยุกต์ใช้ในบริบทของการออกแบบผลิตภัณฑ์ (Nasr, 2018; Zborowska, 2015) โดยเน้น

การรีไซเคิลโครงสร้างดั้งเดิมเพื่อสร้างความหมายใหม่ที่ยังคงมีร่องรอยของแก่นเดิมอยู่ ซึ่งช่วยลดความเสี่ยงการผลิตซ้ำรูปแบบเดิม ๆ ของผลิตภัณฑ์ชุมชน (Effinity Co. Ltd., 2019)

2. การสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ร่วมสมัย

ผลการวิจัยสามารถออกแบบเครื่องประดับไม้สักจากอัตลักษณ์ตำบลสูงเม่นพसानแนวคิดดีคอนสตรักชันได้ทั้งหมด 25 แบบ ความสำเร็จนี้ยืนยันถึงความสามารถในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาผสมผสานกับนวัตกรรมการออกแบบเพื่อเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ (Keatvipak, 2019) โดยเฉพาะการใช้ไม้สักซึ่งเป็นวัสดุพื้นถิ่นของจังหวัดแพร่

การออกแบบที่เกิดขึ้นนั้นสะท้อนการนำแนวคิดดีคอนสตรักชันมาใช้ในการสร้างโครงสร้างที่ซับซ้อน เป็นมิติ และไม่สมมาตร ซึ่งทำให้ผลงานมีความแปลกใหม่และทันสมัย แสดงให้เห็นว่า การประยุกต์เทคนิคภูมิปัญญาทางหัตถกรรมเข้ากับการออกแบบเชิงสร้างสรรค์ สามารถนำเสนอผลิตภัณฑ์ที่ตอบโจทย์ตลาดสากลได้ โดยยังรักษาอัตลักษณ์ท้องถิ่นไว้

3. ศักยภาพเชิงพาณิชย์และการตอบโต้ตลาด

ผลการประเมินความพึงพอใจโดยกลุ่มตัวอย่างและผู้เชี่ยวชาญในภาพรวมอยู่ในระดับสูง ทั้งในด้านความสอดคล้องกับอัตลักษณ์และความร่วมสมัย แสดงให้เห็นว่า เครื่องประดับที่ออกแบบมีศักยภาพในการผลิตเชิงพาณิชย์ การยอมรับนี้เป็นหลักฐานที่สำคัญว่า การใช้แนวคิดดีคอนสตรักชันสามารถช่วยแก้ไขปัญหาที่ผลิตภัณฑ์ชุมชนยังไม่สามารถแข่งขันในตลาดได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากรูปแบบการออกแบบที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภคปัจจุบัน (Lohatepanont, 2021) โดยการสร้างผลิตภัณฑ์ที่รักษา “แก่น” ของวัฒนธรรม แต่ได้ “รูปแบบ” ใหม่ที่ทันสมัยและดึงดูดกลุ่มเป้าหมายคนรุ่นใหม่ ซึ่งสนับสนุนทิศทางนโยบายภาครัฐในการพัฒนา Soft Power และเศรษฐกิจสร้างสรรค์ระดับชุมชน (Ministry of Culture, 2023)

ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในเชิงปฏิบัติเพื่อสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจและสังคมให้กับตำบลสูงเม่นได้ดังนี้

พัฒนาผลิตภัณฑ์เชิงพาณิชย์ นำแบบเครื่องประดับ 25 แบบ ไปจัดทำเป็นต้นแบบ (Prototype) ที่ได้มาตรฐาน และสร้างชุดคู่มือการผลิตสำหรับช่างฝีมือในชุมชน เพื่อผลิตและจำหน่ายในเชิงพาณิชย์โดยเน้นการใช้ไม้สัก

ส่งเสริมการตลาดและการสร้างแบรนด์ สร้างแบรนด์เครื่องประดับท้องถิ่นโดยใช้เรื่องราวของวัดสูงเม่นและแนวคิดดีคอนสตรักชันเป็นจุดขายหลัก และสนับสนุนการนำผลิตภัณฑ์ไปจัดแสดงในงานแสดงสินค้าศิลปหัตถกรรมเพื่อขยายช่องทางจำหน่ายทั้งในและต่างประเทศ

พัฒนาบุคลากรและองค์ความรู้ จัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้กับช่างฝีมือและเยาวชนในพื้นที่ เพื่อถ่ายทอดทักษะการออกแบบสมัยใหม่ (เช่น การใช้โปรแกรม CAD) ผสานกับการผลิตงานไม้แกะสลักแบบดั้งเดิม

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรส่งเสริมให้ชุมชนในตำบลสูงเม่นมีส่วนร่วมในกระบวนการผลิตและพัฒนาผลิตภัณฑ์อย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านศิลปะพื้นถิ่นและทักษะการผลิตให้กับคนรุ่นใหม่

2. ภาครัฐและเอกชนอาจช่วยสนับสนุนช่องทางการตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศ เช่น การจัดแสดงผลงานในงานแสดงสินค้าศิลปหัตถกรรม การสร้างแบรนด์ท้องถิ่น หรือการขายผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาต่อยอดเกี่ยวกับแนวคิดดีคอนสตรักชันในการออกแบบผลิตภัณฑ์ประเภทอื่น เช่น เครื่องเรือน ของตกแต่ง หรือของที่ระลึก เพื่อเพิ่มความหลากหลายของผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์ที่สะท้อนอัตลักษณ์ท้องถิ่น

2. งานวิจัยในอนาคตควรพิจารณาการผสมผสานวัสดุอื่นร่วมกับไม้สัก เช่น โลหะ ผ้า หรือ เซรามิก เพื่อขยายขอบเขตในการออกแบบและตอบสนองกลุ่มผู้บริโภคที่หลากหลายมากขึ้น

3. ควรมีการศึกษาต่อยอดการตลาดเชิงปริมาณ (Market Validation) ความต้องการและทัศนคติของผู้บริโภคกลุ่มเป้าหมายเพิ่มเติมเพื่อให้การผลิตเชิงพาณิชย์มีความแม่นยำมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- Chumkate, J. (2017). *Product development from local wisdom to increase the efficiency of community-based management with sustainability in Thai-Muslim village, Amphur Cha Am, Phetchaburi Province*. (Unpublished master's thesis, Silpakorn University). [In Thai]
- Effinity Co., Ltd. (2019). *Final report (revised edition): Creative industry development plan – Handicrafts sector, 2019*. Creative Economy Agency (Public Organization). Retrieved from https://resource.tcdc.or.th/ebook/CEA.Crafts.Strategy.Report.pdf?utm_source=chatgpt.com [In Thai]
- Goffman, E. (1963). *Stigma: Notes on the management of spoiled identity*. New Jersey: Prentice-Hall.
- Hanphakdeeniyom, A. & Panyarien, S. (2019). Development potential of OTOP products for ASEAN Buddhist way. *Journal of Nakhon Lampang Buddhist College*, 8(1), 303 – 312. [In Thai]
- Keatvipak, K. (2019). Cultural dimension approach concept to confusing creative design. *Institute of Culture and Arts Journal Srinakharinwirot University*, 21(2), 20–41. Retrieved from <https://so02.tcithaijo.org/index.php/jical/article/view/166998> [In Thai]
- Lohatepanont, M. (2021). Revitalizing Thai handicrafts: How to target effectively?. *Bangkok Biz News*. Retrieved from <https://www.bangkokbiznews.com/blogs/columnist/127798> [In Thai]
- Ministry of Culture. (2023). *Soft power driving plan to elevate culture and transform Thailand into a global stage*. Public Relations Department. Retrieved from <https://www.prd.go.th/th/content/category/detail/id/33/iid/199731> [In Thai]
- Naipinit, A., Maneenet, T., Promsaka Na Sakolnakorn, T., & Kroeksakul, P. (2012). The study of potential approaches in religion tourism of “Roi Kaen Sarn Sin” cluster provinces. *Panyapiwat Journal*, 5(1), 31–40.
- Nasr, M. (2018). Deconstruction and reconstruction trend in designing fashion accessories. *International Design Journal*, 8(4), 321–335.
- Saokhong, P., Rattanachudech, P., Chatuma, T., & Khadwichai, A. (2022). The synthesis of Lanna art knowledge. *Journal of Buddhist Studies*, 13(1), 222–232. Retrieved from <https://so02.tcithaijo.org/index.php/JBS/article/view/257234> [In Thai]
- The Cloud. (2017). *From local to global: Turning ways of life into design to preserve local wisdom*. Retrieved from <https://readthecloud.co/designer-4/> [In Thai]
- Wigley, M. & Johnson, P. (1988). *Deconstructivist architecture*. New York: Museum of Modern Art.
- Zborowska, A. (2015). Deconstruction in contemporary fashion design: Analysis and critique. *International Journal of Fashion Studies*, 2(2), 185–201. Retrieved from https://www.researchgate.net/publication/283538459_Deconstruction_in_contemporary_fashion_design_Analysis_and_critique

